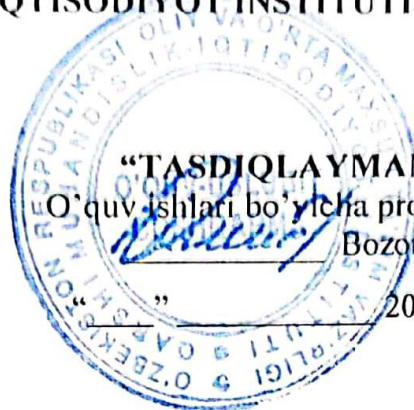

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:
№ 801

2022 yil "___" ___

2022 yil

**BIZNESDA BUXGALTERIYA HISOB
FANI SILLABUSI**

Bilim sohalari:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohalari:	410000 - Biznes va boshqaruv
Mutaxassislik:	60410500 - Bank ishi va auditi

Qarshi – 2022 yil

Fanning sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti Kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2022 yil "28" iyundagi №11- sonli bayonnoma) o'quv dasturi asosida tuzilgan.

Tuzuvchilar:

"Buxgalteriya hisobi va audit"
kafedra katta o'qituvchilar
H.Azimova, R.Rashidov, N.Alimxanova

Fanning sillabusi "BHvaA" kafedrasining 2022 yil ____dagi ____-son, "Iqtisodiyot" fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon № __, ____ 2022 yil) va institut Uslubiy Kengashida (bayon № ____ 2022 yil) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

IF Uslubiy komissiyasi raisi

Kafedra mudiri

dots.Sh.R.Turdiyev

dots.A.B.Qurbonov

i.f.n. A.T.Alikulov

“BIZNESDA BUXGALTERIYA HISOBI” fani sillabusi

Fan (modul) kodi TF	O‘quv yili 2022-2023	Semestr I-II	ECTS krediti 10
Fan (modul) turi Tanlov fan	Ta’lim tili o‘zbek	Haftalik dars soati 4	
Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
I semestr	60	90	150
II semestr	60	90	150
Biznesda buxgalteriya hisobi	120	180	300

O‘qituvchi haqida ma’lumot

Kafedra nomi	Buxgalteriya hisobi va audit		
O‘qituvchilar	F.I.SH.	Telefon nomeri	e-mail
Ma’ruzachi	Xushmuradov Oman	908914610	
	Raxim Rashidov	972941700	rashidov_87@mail.uz
Amaliy mashg‘ulot	Azimova Hulkar Egamberdiyevna	914610671	azimova_76@mail.uz
	Alimxanova Nigora Alimxanovna	919554554	alimxanova_85@mail.uz
	Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna	972902452	
Laboratoriya mashg‘uloti			

I. FANNING MAZMUNI

Fanning maqsadi – talabalarda biznes sub’ektlari faoliyatini tashkil etish, biznes sub’ektlari va ularning turlari hamda biznes sub’ektlarida buxgalteriya hisobining o‘rni va uni tashkil etishni o‘rgatishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga biznes sub’ekti va uning strukturasi, biznesda axborot texnologiyalari va axborot tizimi, biznes sub’ektlarining manfaatli tomonlari, biznes yuritishda siyosiy va huquqiy omillar tahlili, biznes yuritishda iqtisodiy omillar, biznesda ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik omillar, biznes sub’ektlarida buxgalteriya hisobi, audit va moliyaviy nazoratni o‘rgatishdan iborat.

II. FAN O'QITILISHINING NATIJALARI

(shakllanadigan kompetentliklar)

“Biznesda buxgalteriya hisobi” fanini o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida talaba:

- biznes sub'yekti va uning strukturasini;
- biznesda axborot texnologiyalari va axborot tizimini;
- biznes sub'yektlarining manfaatli tomonlari
- biznes yuritishda siyosiy va huquqiy omillar tahlili
- biznes yuritishda iqtisodiy omillar
- biznesda ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik omillar.
- biznes sub'ektlarida buxgalteriya hisobining o'rni va ahamiyatini;
- audit va moliyaviy nazorat ***bo'yicha tassavurga ega bo'lishi:***

- talaba korxona va tashkilotlar faoliyatida o'z bilimi va ko'nikmasini egallagan lavozimida professional darajada qo'llash;

- yuridik shaxslarda nazorat-iqtisodiy ishlarini tashkil etish bo'yicha ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.***

- ma'lumotlarni yig'ish, qayta ishlash, tahlil qilish usullarini bilish;
- iqtisodiy ma'lumotlarni tahlil qilish va umumlashtirish;
- iqtisodiyot, makroiqtisodiyot, mikroiqtisodiyot bo'yicha tushunchalarni qo'llash;

- hisob faoliyatiga doir moliyaviy va statistik ma'lumotlarni tahlil qilish bo'yicha ***malakaga ega bo'lishi lozim.***

III. TA'LIM TEXNOLOGIYALARI VA METODLARI:

- ma'ruzalar;
- real vaziyatga asoslangan amaliy ishlarni bajarish;
- esse, tezis va maqolalar yozish;
- vaziyatli topshiriqlarni (keys-stadi) echish;
- jarayonli-yo'naltirilgan ta'lim;
- muhokamalarda ishtirok etish;
- kichik guruhlarda ishlash;
- loyiha ishi bajarish;
- mustaqil ishlarni bajarish;
- taqdimot tayyorlash;
- turli darajadagi testlarni echish;
- so'rov o'tkazish.

IV. FAN TARKIBI(Ma`ruza mashg`uloti):I-semestr uchun

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1.	Biznesda buxgalteriya hisobi faniga kirish	Biznes sub'ekti va uning strukturasi, Biznesda axborot texnologiyalari va axborot tizimi, Biznes sub'ektlarining manfaatli tomonlari, Biznes yuritishda siyosiy va huquqiy omillar tahlili, biznes yuritishda iqtisodiy omillar, biznesda ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik omillar, Biznes sub'ektlarida buxgalteriya hisobi, audit va moliyaviy nazorat.	2
2.	Biznes sub'ekti, uning manfaatdor tomonlari va tashqi muhit	Tashkilot, xo'jalik sub'ekti tushunchalari. Biznesni tashkil etishning maqsadi, vazifalari. Biznes sub'ektlarining tarkibi va strukturasi. Biznes sub'ektiga ta'sir qiluvchi ichki va tashqi omillar. Biznes sheriklari, birgalikda faoliyat yuritish.	2
3.	Biznes sub'ekti, uning manfaatdor tomonlari va tashqi muhit	Tijorat va notijorat tashkilotlari, ularning farqli jihatlari. Yakka tartibdagi tadbirkor. Sherikchilik faoliyati. Mas'uliyati cheklangan jamiyat. Davlat tashkiloti. Xususiy biznes. Kooperatsiya.	2
4.	Biznes sub'ekti va uning strukturasi	Biznes sheriklari, birgalikda faoliyat yuritish. Tijorat va notijorat tashkilotlari, ularning farqli jihatlari. Yakka tartibdagi tadbirkor. Sherikchilik faoliyati. Mas'uliyati cheklangan jamiyat. Davlat tashkiloti. Xususiy biznes. Kooperatsiya.	2
5.	Korxonaning tashkiliy tuzilishi va dizayni	Korxona tashkiliy tuzilmasi tamoyillari tarkibi va ular mazmuni.Korxonaning tashkiliy tuzilishi va funksiyalar daraxti ierarxik bo'linmasi sxemasi.Maks Veberning tashkiliy tuzilma ierarxik konsepsiyasi bo'yicha qoidalar tarkibi va mazmuni.Funksional boshqaruv tuzilma mazmuni afzalliklari va kamchiliklarining mazmun-mohiyati	2
6.	Korxonaning tashkiliy tuzilishi va dizayni (davomi)	Chiziqli boshqaruv tashkiliy tuzilma mazmuni, afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.Chiziqli funksional boshqaruv tashkiliy tuzilma mazmuni,	2

		afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati. Shtabli boshqaruv tuzilmasi mazmuni, afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati. Diviziyali boshqaruv tashkiliy tuzilmasi mazmuni, afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.	
7.	Biznesda tashkiliy madaniyat	Biznesda tashkiliy madaniyat mazmuni va maqsadi to'g'risida. Korxona tashkiliy madaniyati shakllanishi muhiti, mazmun-mohiyati. Korxona tashkiliy madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari va ularning mazmuni. Barqarorlik bosqichining mazmun-mohiyati	2
8	Biznes tashkilotlaridagi uyushmalar	Biznes uyushmalarining afzalliklari va kamchiliklari. Biznes tashkilotlari uyushmalari va ularning turlari. Assotsiatsiya va uning turlari. Xo'jalik birlashmasi, konsern, konsortsium haqida tushuncha	2
9	Davlat boshqaruvi va ijtimoiy javobgarlik biznes	Davlat boshqaruvi va biznes hamkorligining mazmun-mohiyati. Biznesning ijtimoiy javobgarligi haqida tushuncha. Davlat va biznes hamkorligi innovatsion rivojlanish tizimining mazmun-mohiyati. Davlat va biznes hamkorligi modellari va ularning mazmun-mohiyati. Milliy model tushunchasi va uning mazmun-mohiyati haqida tushuncha	2
10	Buxgalteriya va boshqa biznes funksiyalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik	Buxgalteriya hisobini tashkil etish turlari va ular mazmun-mohiyati. Moliyaviy hisob va uning mazmun-mohiyati. Buxgalteriya hisobining maqsadi haqida tushuncha. Buxgalteriya hisobi ob'yekti va uning tarkibi. Buxgalteriya axborotlari va ularning mazmun-mohiyati.	2
11	Buxgalteriya hisobi va auditni tartibga soluvchi qonun va	Auditorlik nazoratining mazmun-mohiyati va ahamiyati. Ayditorlik faoliyatini tashkil etish prinsiplari va ularning mazmun-mohiyati. Ayditorlik faoliyati va uning huquqiy asoslari. Ayditorlik tekshiruvi va uning turlari.	2
	Biznes tarafdin ta'minlangan ichki va	Biznes sub'yektlari va jamiyatda axborotning o'rni. Axborotlar va ularni	2

12	tashqi moliyaviy ma'lumotlarning manbasi va maqsadi	tasniflash haqida tushuncha. Axborotlar va ularga bo'lgan talablarning mazmun-mohiyati va talablari. Ma'lumotlar turlari va ularning mazmun-mohiyati. Boshqaruv tizimi va uning turlari.	
13	Moliyaviy tizimlar, protseduralar va tegishli IT-illovalar	Sun'iy aql axborot tizimi va jamiyat hayotidagi ahamiyati hamda ishtiroki. Tranzaksiyalarni qayta ishlash tizimining ahamiyati va mazmun-mohiyati. Axborot tizimlarini boshqarish tizimi haqida tushuncha. Qarorlarni quvvatlash va ularning ahamiyati	2
14	Ichki boshqaruv, avtorizatsiya ma'lumotlarning xavfsizligi va biznes ichidagi muvofiqlik	Axborotlar va ma'lumotlar yirik bazasining ahamiyati va mazmun-mohiyati. Bitkoin tushunchasi va uni sotib olish yo'llari haqida tushuncha. "Bir data" dasturiy tizimini buxgalteriya hisobida qo'llash afzalliklari. Blokcheyn texnologiyalarini qo'llashning afzalliklari va kamchiliklari. Kiber hujumning amalga oshirish usullari.	2
15	Firibgarlik va firibgarlik hatti-harakati va ular biznesda, shu jumladan korrupsiya	Firibgarlik va firibgarlikdan manfaatdor tomonlar tarkibi. Xodimlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari. Menejerlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari. Mijozlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari	2
		Jami: I-semestr bo'yicha	30

Ma'ruza mashg'uloti II-semestr uchun

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1	Biznesni tashkil etish va unga ta'sir etuvchi omillar	Biznesni tashkil etishning maqsadi va turlari. Biznes subyektlarining manfaatdorlari. Biznesga ta'sir etuvchi iqtisodiy, siyosiy, huquqiy va texnologik omillar.	2
2.	Biznes tashkilotlarida shaxslar va jamoalarni yo'naltirish hamda boshqarish	Biznesda yetakchilik, boshqaruv va nazorat. Biznesda boshqaruv qarorlarini qabul qilish. Biznesda xodimlarni tanlash va ishga qabul qilish.	2
3.	Biznesda shaxsiy	Shaxsiy samaradorlik xususiyatlari. Ishdagi	2

	samaradorlik va aloqa tizimi asoslari	samarasizlik oqibatlari. Vakolat doirasi va shaxsiy mas'uliyat masalalari. Nizolar manbalari va nizolarni hal qilish yo'llari. Biznesda muloqot asoslari.	
4.	Hisob tizimi va biznesdagi professional etika masalalari.	Axloqiy xatti-harakatlarning asosiy prinsiplari. Buxgalteriya faoliyatida axloqiy va professional standartlarni ilgari surishda tartibga soluvchi organlarning roli. Korporativ etika kodeksi. Axloqiy nizolar va dilemmalar.	2
5.	Buxgalter kasbining tarixiy rivojlanishi va kasb mahoratiga qo'yilgan talablar	Buxgalteriya hisobining vujudga kelishi va uning tavsiflanishi Buxgalteriya hisobining predmeti, metodi va asosiy prinsiplari. Buxgalteriya hisobining tavsiflanishi.	2
6.	Buxgalteriya hisobining mohiyati va ahamiyati hamda vazifalari	Buxgalteriya hisobining mohiyati va turlari. Buxgalteriya hisobining maqsadi, vazifalari va funksiyalari. Buxgalteriya hisobi axborotlaridan foydalanuvchilar. Markazlashgan va markazlashmagan buxgalteriya.	2
7.	Buxgalteriya hisobi va hisobot tizimlarini tashkil etish yo'nalishlari	O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotidagi hisob turlarining o'zaro bog'liqligi. Buxgalteriya hisobi va unini tashkil qilish etikasi. Hisob turlarida qo'llaniladigan o'lchov birliklari.	2
8	Biznesda buxgalteriya balansi	"Balans" tushunchasi va uning iqtisodiy ahamiyati. Buxgalteriya balansining tuzilishi va mazmuni. Xo'jalik mablag'lari va uni tashkil topish manbalari. Buxgalteriya balansidagi o'zgarishlar.	2
9	Biznesdagi xo'jalik operatsiyalari va ikkiyoqlama yozuv	Buxgalteriya hisobining schyotlari va uning tuzilishi. Ikkiyoqlama yozuv. Ikkiyoqlama yozuvning nazorat qilish xususiyatlari. Sintetik va analitik schyotlar, ularning tuzilishi va o'zaro bog'liqligi. Analitik va sintetik hisob hakida tushuncha. Buxgalteriya hisobining schyotlari rejasi va uning tuzilishi. Buxgalteriya balansi va schyotlarning o'zaro bog'liqligi. Schyotlarni iqtisodiy mazmuni, tarkibi va tayinlanishi bo'yicha turkumlanishi.	2

		Joriy buxgalteriya hisobi ma'lumotlarini umumlashtirish. Oborot vedomost (aylanma qaydnoma)larini tuzish. Ularning turlari, shakli va tuzish tartibi. Buxgalteriya xisobining schyotlar rejasi.	
10	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish	Biznes jarayonlarining ahamiyati. Hisob ma'lumotlaridan foydalanuvchilar. Biznes jarayonlarining asosiy ko'rsatkichlari va ularning ahamiyati. Ta'minot jarayonining hisobi. Qiymat o'lchovining mohiyati va ahamiyati. Transport-tayyorlov xarajatlari haqida tushuncha va ularni taqsimlash usullari. Ishlab chiqarish jarayonining hisobi. Kalkulyatsiya schyotlarining ishlab chiqarilayotgan mahsulot, bajarilayotgan ish va xizmatlar tannarxini aniqlashdagi o'rni. Ishlab chiqarish jarayonida sintetik va analitik hisobni tashkil etish. Ishlab chiqarilgan mahsulot (bajarilgan ish, ko'rsatilgan xizmati)larning haqiqiy tannarxini aniqlash. Sotish (realizatsiya) jarayoni hisobi.	2
11	Biznesning subyektlari, korxonalarning tashkiliy tuzilishi hamda ijtimoiy javobgarlik masalalari	Rasmiy va norasmiy biznes sub'ektlari. Korxonaning tashkiliy tuzilishi va dizayni. Biznesda tashkiliy madaniyat. Biznes tashkilotlaridagi qo'mitalar. Davlat boshqaruvi va ijtimoiy javobgarlik biznes.	2
12	Biznes funksiyalari bog'liqligi, ichki va tashqi moliyaviy ma'lumotlar bilan ta'minlash masalalari	Buxgalteriya va boshqa biznes funksiyalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik. Biznes tashkilotlarida buxgalteriya hisobi va moliya funksiyalari. Buxgalteriya hisobi va auditni tartibga soluvchi qonun va me'yorlar. Biznes tarafdin ta'minlangan ichki va tashqi moliyaviy ma'lumotlarning manbasi va maqsadi. Moliyaviy tizimlar, protseduralar va tegishli IT-illovalar. Ichki boshqaruv, avtorizatsiya, ma'lumotlarning xavfsizligi va biznes ichidagi muvofiqlik. Firibgarlik va	2

		firibgarlik xatti-harakati va ular biznesdagi, shu jumladan korrupsiya.	
13	Biznes tashkilotlarida hujjatlashtirish va inventarizatsiya	Hujjatlashtirish haqida tushuncha. Buxgalteriya hisobi hujjatlari va ularning turkumlanishi. Hujjatlarning rekvizitlari. Hujjatlarga yozuvlar kiritish va ularni rasmiylashtirish talablari. Ho‘jalik muomalalarini dastlabki va yig‘ma hujjatlashtirish tartibi. Hujjatlarning aylanishini tashkil etish. Hujjatlarni avtomatlashtirish va tashkil etish shakli. Inventarizatsiya tushunchasi va uning turlari. “Inventarlashni tashkil etish va o‘tkazish” 19-son buxgalteriya hisobi milliy standartiga muvofik inventarizatsiya o‘tkazishni tashkil qilish. Inventarizatsiya natijalarini rasmiylashtirish va buxgalteriya hisobi schyotlarida aks ettirish.	2
14	Buxgalteriya hisobining registrlari va shakllari	Hisob registrlari va shakllari va ularning buxgalteriya hisobidagi roli. Buxgalteriya hisobining mohiyati va shakllari. Buxgalteriya hisobining jurnal-order, memorial-order, bosh jurnal shakllari. Buxgalteriya hisobi informatsion texnologiyalariga asoslanganligi va soddalashtirilgan shakllari hamda ularning yuritilishi.	2
15	Biznesda buxgalteriya hisoboti	Buxgalteriya hisobotining mazmun-mohiyati va ahamiyati. Buxgalteriya hisobotining tarkibiy tuzilishi. Hisobot shakllarining tuzilish tamoyillari. Hisobotga ilovalar, tushuntirishlar va ma’lumotlar to‘g‘risida tushunchalar. Hisobotlarni tuzish, ularni to‘ldirish va taqdim etish tartibi. Buxgalteriya hisoboti integratsiyasi.	2
Jami II semestr bo’yicha			30
Jami I va II semestr bo’yicha			60

“Biznesda buxgalteriya hisobi” fanidan I-semestr uchun amaliy mashg’ulotlar

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1.	Biznesda buxgalteriya hisobi faniga kirish	Biznes sub’ekti va uning strukturasi, Biznesda axborot texnologiyalari va axborot tizimi, Biznes sub’ektlarining manfaatli tomonlari, Biznes yuritishda siyosiy va huquqiy omillar tahlili, biznes yuritishda iqtisodiy omillar, biznesda ijtimoiy, iqtisodiy va texnologik omillar, Biznes sub’ektlarida buxgalteriya hisobi, audit va moliyaviy nazorat.	2
2.	Biznes sub’ekti, uning manfaatdor tomonlari va tashqi muhit	Tashkilot, xo’jalik sub’ekti tushunchalari. Biznesni tashkil etishning maqsadi, vazifalari. Biznes sub’ektining tarkibi va strukturasi. Biznes sub’ektiga ta’sir qiluvchi ichki va tashqi omillar. Biznes sheriklari, birgalikda faoliyat yuritish.	2
3.	Biznes sub’ekti, uning manfaatdor tomonlari va tashqi muhit	Tijorat va notijorat tashkilotlari, ularning farqli jihatlari. Yakka tartibdagi tadbirkor. Sherikchilik faoliyati. Mas’uliyati cheklangan jamiyat. Davlat tashkiloti. Xususiy biznes. Kooperatsiya.	2
4.	Biznes sub’ekti va uning strukturasi	Biznes sheriklari, birgalikda faoliyat yuritish. Tijorat va notijorat tashkilotlari, ularning farqli jihatlari. Yakka tartibdagi tadbirkor. Sherikchilik faoliyati. Mas’uliyati cheklangan jamiyat. Davlat tashkiloti. Xususiy biznes. Kooperatsiya.	2
5.	Korxonaning tashkiliy tuzilishi va dizayni	Korxona tashkiliy tuzilmasi tamoyillari tarkibi va ular mazmuni. Korxonaning tashkiliy tuzilishi va funksiyalar daraxti ierarxik bo’linmasi sxemasi. Maks Veberning tashkiliy tuzilma ierarxik konsepsiyasi bo’yicha qoidalar tarkibi va mazmuni. Funksional boshqaruv tuzilma mazmuni afzalliklari va kamchiliklarining mazmun-mohiyati	2
6.	Korxonaning tashkiliy	Chiziqli boshqaruv tashkiliy tuzilma	2

	tuzilishi va dizayni (davomi)	mazmuni,afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.Chiziqli funksional boshqaruv tashkiliy tuzilma mazmuni,afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.Shtabli boshqaruv tuzilmasi mazmuni,afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.Diviziyali boshqaruv tashkiliy tuzilmasi mazmuni,afzalliklari va kamchiliklari mazmun-mohiyati.	
7.	Biznesda tashkiliy madaniyat	Biznesda tashkiliy madaniyat mazmuni va maqsadi to'g'risida.Korxona tashkiliy madaniyati shakllanishi muhiti, mazmun-mohiyati. Korxona tashkiliy madaniyatining o'ziga xos xususiyatlari va ularning mazmuni.Barqarorlik bosqichining mazmun-mohiyati	2
8	Biznes tashkilotlaridagi uyushmalar	Biznes uyushmalarning afzalliklari va kamchiliklari. Biznes tashkilotlari uyushmalari va ularning turlari.Assotsiatsiya va uning turlari.Xo'jalik birlashmasi, konsern, konsortsium haqida tushuncha	2
9	Davlat boshqaruvi va ijtimoiy javobgarlik biznes	Davlat boshqaruvi va biznes hamkorligining mazmun-mohiyati.Biznesning ijtimoiy javobgarligi haqida tushuncha.Davlat va biznes hamkorligi innovatsion rivojlanish tizimining mazmun-mohiyati. Davlat va biznes hamkorligi modellari va ularning mazmun-mohiyati.Milliy model tushunchasi va uning mazmun-mohiyati haqida tushuncha	2
10	Buxgalteriya va boshqa biznes funksiyalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik	Buxgalteriya hisobini tashkil etish turlari va ular mazmun-mohiyati.Moliyaviy hisob va uning mazmun-mohiyati.Buxgalteriya hisobining maqsadi haqida tushuncha. Buxgalteriya hisobi ob'yekti va uning tarkibi.Buxgalteriya axborotlari va ularning mazmun-mohiyati.	2
11	Buxgalteriya hisobi va auditni tartibga soluvchi qonun va	Auditorlik nazoratining mazmun-mohiyati va ahamiyati.Ayditorlik faoliyatini tashkil etish prinsiplari va ularning mazmun-mohiyati.Ayditorlik faoliyati va uning	2

		huquqiy asoslari. Ayditorlik tekshiruvi va uning turlari.	
12	Biznes tarafdin ta'minlangan ichki va tashqi moliyaviy ma'lumotlarning manbasi va maqsadi	Biznes sub'yektlari va jamiyatda axborotning o'ri.Axborotlar va ularni tasniflash haqida tushuncha.Axborotlar va ularga bo'lgan talablarning mazmun-mohiyati va talablari. Ma'lumotlar turlari va ularning mazmun-mohiyati. Boshqaruv tizimi va uning turlari.	2
13	Moliyaviy tizimlar,protseduralar va tegishli IT-illovalar	Sun'iy aql axborot tizimi va jamiyat hayotidagi ahamiyati hamda ishtiroki. Tranzaksiyalarni qayta ishlash tizimining ahamiyati va mazmun-mohiyati. Axborot tizimlarini boshqarish tizimi haqida tushuncha.Qarorlarni quvvatlash va ularnng ahamiyati	2
14	Ichki boshqaruv, avtorizatsiya ma'lumotlarning xavfsizligi va biznes ichidagi muvofiqlik	Axborotlar va ma'lumotlar yirik bazasining ahamiyati va mazmun-mohiyati.Bitkoin tushunchasi va uni sotib olish yo'llari haqida tushuncha."Bir data" dasturiy tizimini buxgalteriya hisobida qo'llash afzalliklari. Blokcheyn texnologiyalarini qo'llashning afzalliklari va kamchiliklari. Kiber hujumning amalga oshirish usullari.	2
15	Firibgarlik va firibgarlik hatti-harakati va ular biznesda, shu jumladan korrupsiya	Firibgarlik va firibgarlikdan manfaatdor tomonlar tarkibi.Xodimlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari.Menejerlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari.Mijozlar tomonidan sodir etilayotgan firibgarlik turlari	2
		Jami: I-semestr bo'yicha	30

“Biznesda buxgalteriya hisobi” fanidan II-semestr uchun amaliy mashg’ulotlar

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1	Biznesni tashkil etish va unga ta’sir etuvchi omillar	Biznesni tashkil etishning maqsadi va turlari. Biznes subyektlarining manfaaddorlari. Biznesga ta’sir etuvchi iqtisodiy, siyosiy, huquqiy va texnologik omillar.	2
2.	Biznes tashkilotlarida shaxslar va jamoalarni yo’naltirish hamda boshqarish	Biznesda yetakchilik, boshqaruv va nazorat. Biznesda boshqaruv qarorlarini qabul qilish. Biznesda xodimlarni tanlash va ishga qabul qilish.	2
3.	Biznesda shaxsiy samaradorlik va aloqa tizimi asoslari	Shaxsiy samaradorlik xususiyatlari. Ishdagi samarasizlik oqibatlari. Vakolat doirasi va shaxsiy mas’uliyat masalalari. Nizolar manbalari va nizolarni hal qilish yo’llari. Biznesda muloqot asoslari.	2
4.	Hisob tizimi va biznesdagi professional etika masalalari.	Axloqiy xatti-harakatlarning asosiy prinsiplari. Buxgalteriya faoliyatida axloqiy va professional standartlarni ilgari surishda tartibga soluvchi organlarning roli. Korporativ etika kodeksi. Axloqiy nizolar va dilemmalar.	2
5.	Buxgalter kasbining tarixiy rivojlanishi va kasb mahoratiga qo’yilgan talablar	Buxgalteriya hisobining vujudga kelishi va uning tavsiflanishi Buxgalteriya hisobining predmeti, metodi va asosiy prinsiplari. Buxgalteriya hisobining tavsiflanishi.	2
6.	Buxgalteriya hisobining mohiyati va ahamiyati hamda vazifalari	Buxgalteriya hisobining mohiyati va turlari. Buxgalteriya hisobining maqsadi, vazifalari va funksiyalari. Buxgalteriya hisobi axborotlaridan foydalanuvchilar. Markazlashgan va markazlashmagan buxgalteriya.	2
7.	Buxgalteriya hisobi va hisobot tizimlarini tashkil etish yo’nalishlari	O’zbekiston Respublikasi iqtisodiyotidagi hisob turlarining o’zaro bog’liqligi. Buxgalteriya hisobi va unini tashkil qilish etikasi. Hisob turlarida qo’llaniladigan	2

		o'lchov birliklari.	
8	Biznesda buxgalteriya balansi	“Balans” tushunchasi va uning iqtisodiy ahamiyati. Buxgalteriya balansining tuzilishi va mazmuni. Xo‘jalik mablag‘lari va uni tashkil topish manbalari. Buxgalteriya balansidagi o‘zgarishlar.	2
9	Biznesdagi xo‘jalik operatsiyalari va ikkiyoqlama yozuv	Buxgalteriya hisobining schyotlari va uning tuzilishi. Ikkiyoqlama yozuv. Ikkiyoqlama yozuvning nazorat qilish xususiyatlari. Sintetik va analitik schyotlar, ularning tuzilishi va o‘zaro bog‘liqligi. Analitik va sintetik hisob hakida tushuncha. Buxgalteriya hisobining schyotlari rejasi va uning tuzilishi. Buxgalteriya balansi va schyotlarning o‘zaro bog‘liqligi. Schyotlarni iqtisodiy mazmuni, tarkibi va tayinlanishi bo‘yicha turkumlanishi. Joriy buxgalteriya hisobi ma’lumotlarini umumlashtirish. Oborot vedomost (aylanma qaydnoma)larini tuzish. Ularning turlari, shakli va tuzish tartibi. Buxgalteriya hisobining schyotlar rejasi.	2
10	Biznes jarayonlari va ularni hisobga olish	Biznes jarayonlarining ahamiyati. Hisob ma’lumotlaridan foydalanuvchilar. Biznes jarayonlarining asosiy ko‘rsatkichlari va ularning ahamiyati. Ta’minot jarayonining hisobi. Qiymat o‘lchovining mohiyati va ahamiyati. Transport-tayyorlov xarajatlari haqida tushuncha va ularni taqsimlash usullari. Ishlab chiqarish jarayonining hisobi. Kalkulyatsiya schyotlarining ishlab chiqarilayotgan mahsulot, bajarilayotgan ish va xizmatlar tannarxini aniqlashdagi o‘rni. Ishlab chiqarish jarayonida sintetik va analitik hisobni tashkil etish. Ishlab chiqarilgan mahsulot (bajarilgan ish, ko‘rsatilgan xizmati)larning haqiqiy tannarxini aniqlash. Sotish (realizatsiya) jarayoni hisobi.	2

11	Biznesning subyektlari, korxonalarning tashkiliy tuzilishi hamda ijtimoiy javobgarlik masalalari	Rasmiy va norasmiy biznes sub'ektlari. Korxonaning tashkiliy tuzilishi va dizayni. Biznesda tashkiliy madaniyat. Biznes tashkilotlaridagi qo'mitalar. Davlat boshqaruvi va ijtimoiy javobgarlik biznes.	2
12	Biznes funksiyalari bog'liqligi, ichki va tashqi moliyaviy ma'lumotlar bilan ta'minlash masalalari	Buxgalteriya va boshqa biznes funksiyalari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik. Biznes tashkilotlarida buxgalteriya hisobi va moliya funksiyalari. Buxgalteriya hisobi va auditni tartibga soluvchi qonun va me'yorlar. Biznes tarafdin ta'minlangan ichki va tashqi moliyaviy ma'lumotlarning manbasi va maqsadi. Moliyaviy tizimlar, protseduralar va tegishli IT-illovalar. Ichki boshqaruv, avtorizatsiya, ma'lumotlarning xavfsizligi va biznes ichidagi muvofiqlik. Firibgarlik va firibgarlik xatti-harakati va ular biznesdagi, shu jumladan korrupsiya.	2
13	Biznes tashkilotlarida hujjatlashtirish va inventarizatsiya	Hujjatlashtirish haqida tushuncha. Buxgalteriya hisobi hujjatlari va ularning turkumlanishi. Hujjatlarning rekvizitlari. Hujjatlarga yozuvlar kiritish va ularni rasmiylashtirish talablari. Ho'jalik muomalalarini dastlabki va yig'ma hujjatlashtirish tartibi. Hujjatlarning aylanishini tashkil etish. Hujjatlarni avtomatlashtirish va tashkil etish shakli. Inventarizatsiya tushunchasi va uning turlari. "Inventarlashni tashkil etish va o'tkazish" 19-son buxgalteriya hisobi milliy standartiga muvofik inventarizatsiya o'tkazishni tashkil qilish. Inventarizatsiya natijalarini rasmiylashtirish va buxgalteriya hisobi schyotlarida aks ettirish.	2
14	Buxgalteriya hisobining registrari va shakllari	Hisob registrari va shakllari va ularning buxgalteriya hisobidagi roli. Buxgalteriya hisobining mohiyati va shakllari. Buxgalteriya hisobining jurnal-order, memorial-order, bosh jurnal shakllari. Buxgalteriya hisobi	2

		informatсион texnologiyalariga asoslanganligi va soddalashtirilgan shakllari hamda ularning yuritilishi.	
15	Biznesda buxgalteriya hisoboti	Buxgalteriya hisobotining mazmun-mohiyati va ahamiyati. Buxgalteriya hisobotining tarkibiy tuzilishi. Hisobot shakllarining tuzilish tamoyillari. Hisobotga ilovalar, tushuntirishlar va ma'lumotlar to'g'risida tushunchalar. Hisobotlarni tuzish, ularni to'ldirish va taqdim etish tartibi. Buxgalteriya hisoboti integratsiyasi.	2
Jami II semestr bo'yicha			30

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar echish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustaxkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar echish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

LABORATORIYA MASHG'ULOTLARI

“Biznesda buxgalteriya hisobi” fanidan laboratoriya mashg'ulotlari hamda kurs ishi rejalashtirilmagan.

V. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi-o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular: Talabalar mustaqil ta'limining mazmuni va hajmi

T/r	Mustaqil ta'lim mavzulari	Ajratilgan soat
1.	Tashkilot, xo'jalik sub'ekti tushunchalari. Biznesni tashkil etishning maqsadi, vazifalari.	4
2.	Tashkilot, xo'jalik sub'ekti tushunchalari. Biznesni tashkil etishning maqsadi, vazifalari.	4

3.	Tijorat va notijorat tashkilotlari, ularning farqli jihatlari.	4
4.	Tadbirkorlik faoliyat yo'nalishlari: qishloq xo'jaligi, moliya, ulgurji va chakana savdo, xizmatlar.	4
5.	Biznesni rejalashtirish va uning turlari. Biznes tashkiloti asosiy bo'limlarining o'rni va funktsiyalari.	4
6.	Ma'lumotlar va axborot. Ma'lumot turlari. Miqdor va sifat ma'lumotlari. Boshlang'ich ma'lumotlar.	4
7.	Axborot tizimi turlari. Qaror qabul qilishda foydalaniladigan axborot turlari.	4
8.	Buxgalteriya hisobi uchun dasturlar to'plami. Buxgalteriya hisobi uchun "bulutli" havolalar. Sun'iy intellekt va buxgalteriya hisobi.	4
9.	Blokcheyn texnologiyasi va uning hisob tizimidagi ahamiyati. Kiberxavfsizlik.	4
10.	Manfaatdor tomonlar.	4
11.	Ichki va tashqi manfaatdor tomonlar. Manfaatdor tomonlarning bog'liqligi.	4
12.	Birinchi va ikkinchi darajadagi manfaatdor tomonlar.	4
13.	Manfaatdor tomonlar o'rtasidagi ziddiyat.	4
14.	Biznes yuritishda siyosiy omillar.	4
15.	PEST tahlili. Tashkilotga davlat siyosatining ijobiy va salbiy ta'sirlari.	4
16.	Xodimlar huquqini himoya qilish. Ish joylarining qisqarishi.	4
17.	Ish joyida sog'lik va xavfsizlikni ta'minlash. Ish beruvchining majburiyatlari.	4
18.	Talab va uning egiluvchanligi. Taklif.	4
19.	Yalpi daromad va talab egiluvchanligi o'rtasidagi bog'liqlik.	6
20.	Ishlab chiqarishlagi asosiy xarajatlar. Bilvosita soliqlar.	6
21.	Bozor va uning turlari. Monopoliya. Oligopoliya.	6
22.	Iqtisodiyotda ish samaradorligi. Iqtisodiy omillarning ta'siri. Inqiroz. Ishsizlik.	6
23.	Demografiya. Ijtimoiy soha. Aholi o'sishi.	6
24.	Ekologik omillar. Ekologiya birligining biznesga ta'siri. Texnologik o'zgarishlarning biznesga ta'siri.	6

25.	Texnologik o'zgarishlarning marketingga ta'siri.	6
26.	Korporativ boshqarish. Direktor. Ijrochi direktor. Auditorlik qo'mitasi. Kuzatuv Kengashi.	6
27.	Biznes sub'ektlarida buxgalteriya hisobini tashkil etish.	6
28.	Buxgalteriya hisobining tarixiy rivojlanishi.	6
29.	Buxgalteriya hisobining o'рни va ahamiyati. Buxgalter kasbiga qo'yiladigan talablar.	6
30.	Buxgalteriya hisobini tashkil etish va yuritishga qo'yiladigan talablar.	6
31.	Audit. Ichki va tashqi audit.	6
32.	Ichki nazorat. Axborot texnologiyalari va ichki nazorat.	6
33.	Auditorlik javobgarligi. Firibgarlik, uni bartaraf etish yo'llari.	6
34.	Moliyaviy hisobot axborotlarini soxtalashtirish. Pul "yuvish".	6
35.	Ishlab chiqarish tannarxini pasaytirish. Minimal va maksimal narxlar. Xarajatlarning iqtisodiy mohiyati.	6
36.	Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar.	6
Jami:		180

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan loyiha ishi, esse, tezis yoki ilmiy maqola yozish, referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

VI.TALABALAR BILIMINI BAHOLASH MEZONLARI VA KREDITLARNI OLISH UCHUN TALABLAR

Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulotlarini ma'ruzalarda ishtirok etish va kredit-modul platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlash hamda belgilangan test savollariga javob berish orqali amalga oshiriladi.Seminar va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazorat qilinadi.Mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarish (test, referat va boshqa usullarda) bajariladi.Fan bo'yicha talabalar test usulida oraliq nazorat va og'zaki (yoki test) usulida yakuniy nazorat topshiradilar.Talabalar bilimi O'zbekiston

Respublikasi OO'MTVning 2018 yil 9 avgustdagi 9-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" asosida baholanadi.

TALABALARNING BILIMI QUYIDAGI MEZONLAR ASOSIDA:

Talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimini baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni o'zlashtirgan talabalarga tegishli ta'lim yo'nalishi (magistratura mutaxassisligi) o'quv rejasida ushbu fanga ko'rsatilgan kredit beriladi.

VII. ASOSIY VA QO'SHIMCHA O'QUV ADABIYOTLAR HAMDA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyotlar

1. Isroilov B.I., Xajimuratov N.Sh., Ibragimov B.B. Biznesda buxgalteriya hisobi. . O'quv qo'llanma. – T.: TDIU, 2021. – 160 b.
2. Egamberdiyeva S.R. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. - T.: Fan va texnologiya, 2019. 289 b.
3. Kuljonov O., Xusinov I., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi nazariyasi. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –237 b.
4. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S. Buxgalteriya hisobi. Darslik. - T.:Iqtisod-moliya, 2019. - 512 b.
5. Karimov A., Kurbanbayev J., Jumanazarov S., Xalilov Sh. Moliyaviy hisob va hisobot. O'quv qo'llanma. -T.:Iqtisod-moliya, 2018. - 400 b.
6. Norbekov D., Misirov K., Tashmanov G'. Moliyaviy va boshqaruv hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -194 b.
7. Norbekov D., Maxmudov A., Muxammedova D. Buxgalteriya hisobi. O'quv qo'llanma. -T.: Iqtisod-moliya, 2018. -236 b.
8. An Introduction to Accounting Theory, 1st edition. 2016, UWS, Australia
9. Wan Madznah Wan Ibrahim Mohd Rizal Palil "Fundamentals of Business Accounting" 2nd edition Published by Oxford Fajar Sdn. Bhd. Selangor Darul Ehsan, Malaysia 2014.

Qo'shimcha adabiyotlar

10. O'zbekiston Respublikasining Buxgalteriya hisobining milliy standartlari, To'plam. T.: O'zR BAMA nashriyot markazi. 2009 y.
11. O'zbekiston Respublikasining Buxgalteriya hisobining milliy standartlari (21-BHMS). T.: "Iqtisodiyot va huquq dunyosi". 2005 y.
12. Karimov A., Muqumov Z, Tulayev M., Kurbanbayev J., Raxmonov Sh. Buxgalteriya hisobining axborot tizimlari. O'quv qo'llanma. –T.: Iqtisod-moliya, 2018. –194 b.

Internet saytlari

www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi hukumat portali
www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
www.mf.uz - O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi rasmiy sayti
www.soliq.uz - O'zbekiston Respublikasi Davlat Soliq qumitasi rasmiy sayti
www.ziynet.uz - Axborot – ta'lim portali
www.sciencedirect.com. – ommabop ilmiy jurnallar sayti
www.scopus.com. - ommabop ilmiy jurnallar sayti.

